

KELLE ANTAL ARTFORMER:

TÉZISEK

ÉS GONDOLATOK EGY INTERAKTÍV MOBIL
TÉRPLASZTIKAI RENDSZER KIALAKÍTÁSÁHOZ

1 BÁRMILYEN KIJELENTÉS, MEGÁLLAPÍTÁS, TÉZIS CSAK BIZONYOS KÖRÜLMÉNYEK, FELTÉTELEK, PARAMÉTEREK KÖZÖTT IGAZ

Bármelyik matematikai rendszer, csak a saját axiómái között működik, de általánosíthatjuk a kijelentést más természet-, vagy társadalomtudományi problémára is. Egy emberi cselekedetet sem tudunk elvonatkoztatni attól, hogy mely korban, milyen erkölcsi normák között, ill. a földnek mely részén történt.

Végtelen sok szempont választási lehetőségünk van bármely feladat elvégzésénél. Ezekbe sokszor bele is gabalyodhatunk, hiszen pl. egy építész számára fontos funkció meghatározása is részben önértelmezett. A megrendelő is csak saját rövid távú, aktuális szempontjait tudja jó esetben megfogalmazni, a sok generációnak szánt épületnél, a művészi én pedig gyakran csak a megérzésekre hallgat.

Egy a vizsgálódáshoz, a megoldáshoz segítő dimenziófogalom szemléletes tartalma az lehet, hogy valami megadásához-meghatározásához hány független adatra van szükség. Ezek az adatok pedig nem korlátozódhatnak csupán a térbeli elhelyezkedésükre. A tervezés és megvalósítás során egyszerűsítésekre kényszerülünk, de az eredmény minősége függ attól, hogyan tudjuk, és egyáltalán ki tudjuk-e a „fontos” dolgokat választani. Új dimenziókat/paramétereket/szempontokat kell megfigyelnünk, figyelembe vennünk. Azaz mernünk, tudnunk kell elszakadni a megszokott bevált dolgoktól. Nem a rombolás, hanem az újraépítés szándékával kell megkérdőjeleznünk az eddigieket, és ez nem csak az erre esélyesebb fiatalok kiváltsága.

Problémafelismerésünk, etikai hozzáállásunk, tehetségünk és munkavégzésünk milyensége határozza meg az eredményt, ill. annak minőségét.

2 A „KORTÁRS” FOGALOM NEM EGYENLŐ A DÁTUM SZERINTI, EGYIDEJŰ LÉTTTEL ÉS TÉNYKEDÉSSSEL

Nagy viták övezik annak meghatározását, hogy ki a kortárs művész és ki az, aki „csak” napjainkban alkot? A képzőművészetben pontosan körülhatároltak azok a tematikák, performance-ok, megmozdulások, melyek e kategóriába tartoznak, nagy zavart keltve a hagyományosan vizuális szempontokat preferáló felfogásban. Egyet kell értenünk azzal, hogy más módon dolgozik az az alkotó, aki figyelembe veszi kora rezdüléseit, legyenek azok technikai újdonságok, vagy társadalmi feszültségek. Ez a másféle megközelítés, még nem jelenti automatikusan, hogy a kortárs mű jó, vagy a hagyományos felfogás rossz, hiszen feldolgozhat olyan kortalan örök-értékű problémákat, mely mindenképpen függetleníthető az aktualitásoktól.

Tehát egyszerűen más! Kérdés, hogy az építészetben szabad-e, lehet-e nem kortársként viselkedni? És hol a határ? Mennyire kell, szabad figyelembe venni az örökségvédelmet, a tradíciókat? Mennyire lehet általánosítani? Hol van a határ egy nagyméretű ikonikus szoborkonstrukció és egy szakrális térelhatárolást biztosító építmény között?

Semmilyen emberi kreációt sem értelmezhetünk a tágabb-értelmezésű környezetében, úgymint az aktuális tér- és időbeni elhelyezése, valamint a társadalmi-gazdasági kontextusa nélkül.

3

A RENDSZERSZERŰ SZEMLÉLET LEHETŐSÉGET ADHAT EDDIG NEM FELISMERT ANALÓGIÁK MEGSEJTÉSÉRE

A tudományban pl. az elektromosság megértésénél próbáltak folyadékos-áramlástani analógiákat keresni. Így az ellenállást torlaszhoz, csőszűkítéshez, az akkumulátort valamilyen folyadéktárolóhoz hasonlítani, és az elágazásokat, párhuzamos-soros kötésekkel közösen vizsgálni. Sok kapcsolódási pontot találtak a hidraulika és a pneumatika között. Forradalmi volt a hőtani értelemben vett munka és a mechanikai munka összehasonlítása. Kétségtelenül hasznos következtetésekre jöttek rá.

Eretnek gondolatnak (és sokaknak etikai oldalról megkérdőjelezhetőnek) számított az emberek viselkedésének statisztikus vizsgálata, modellezése, jóllehet hasznos mindennapi tervezői feladat a menekülőutak emberi sokadalmának kiürítéses áramlásvizsgálata, vagy pl. tűz esetén a füstgáz elleni izolálása.

Ezzel egyidejűleg nehezen számszerűsíthetők vagy rangsorolhatók az emberi hit és a vágy, vagy a komfortérzet, a személyes kapcsolatok, érzések. De ezen faktorok vizsgálata helyett a talán etikusabb figyelembevételről, beleérző-képességünk kiterjesztéséről beszélhetünk.

Bármilyen halmazok között, megfelelő paraméterek kiválasztása/bővítése esetén, tudunk közös halmazokat találni, dolgokat jobban megérteni és további életünk során hasznosítani. Ez átrendezheti a logika és a misztika határát.

4 A MATEMATIKA MINDENNAPI FELHASZNÁLÁSÁNAK KORLÁTA BENNÜNK, ILL. KÍMÉLETLEN ELMÉLETI TISZTASÁGÁBAN VAN

Az iskolában tanított geometria főleg speciálisan idillikus, absztrahált és leggyakrabban szabályos testek tanulmányozásával foglalkozik. Ez megkönnyíti a tanultak számon kérhetőségét, ugyanakkor leegyszerűsíti a problémákat.

Ezért gyakran szétválik az absztrakt geometria és az organikus formavilág. A fraktálgeometria összekötő-modellező próbálkozásai ugyanúgy felborzolják a kedélyeket, mint a törtszámú, vagy a 3-nál több dimenziójú fogalom értelmezése.

A megengedőbb felfogású geometria szemlélet – mint amilyen pl. az általam elnevezett és alkalmazott artformer geometria is - alkalmas más analógiák felismerésére, ill. általánosabb érvényű dolgok megsejtésére.

Ez az euklideszi geometrián alapuló, de másféle szemléletmóddal, megközelítéssel operáló értelmezés nagyobb hangsúlyt fektet a tökéletestől eltérő dolgok vizsgálatára. Megengedi a hiba fogalmát, mint érzékelhetőségi határt, vagy egyszerűen csak más nézőpontból indul ki, másképp definiál. Pl a kört nem egy ponttól azonos távolságban elhelyezkedő pontsorként értelmezi, hanem mint az ellipszis deformált alakját.

Így könnyen születhetnek pl olyan filozófikus művek, mint:

- a KÖR NÉGYSZÖGESÍTÉSE,
azaz a körnek látszó ellipszis, négyzetnek látszó téglalappá való átalakulása,
- a valószínűtlen kúpszeleteket produkáló HELIX,
- a tökéletlenségében 7 oldalú kocka elemekből építkező KREABAU.

A hiba, vagy a deformáció újradefiniálhatja a hasonlóság fogalmát is, így egy sorolt elemrendszer elemeinek egymás közötti, és az egészhez való viszonyulását is.

Az interaktív mobil térplasztika rendszerek ehhez biztosítanak gyakorlatilag megvalósított terepet. Teszik ezt büntetlenül, azaz a kíváncsiság és kísérletezés okozta esetleges sérülések kockázata nélkül.

5 AZ INTERAKTÍV ALKOTÁSOKNÁL NINCS EGYETLEN „JÓ” VAGY „ROSSZ” ÁLLAPOT, MEGOLDÁS

Az interaktív alkotások lehetőséget adnak egyfajta rugalmas átalakíthatóságra, amit meghatározhat valamilyen külső, természeti-gazdasági kényszer, de követheti egy közösségi érdek, vagy individuális vágy utasításait. Benne van a változás, a nem lezárt kimenetelű megoldás. Az alkotásnak fizikai megvalósulásában magában kell hordoznia az elmozdulást, vagyis a mozgást. A személyes igények, a gazdasági környezet, és a technikai lehetőségek megtalálják a maguk optimumpontját.

Átalakítható térplasztikáim tárgycsoportja, amelyek a DLA dolgozatom tematikáját adják, a tudományos kíváncsiság és a művészet elképzelt közös halmazában, illetve azok mezsgyéjén helyezhetőek el. Ezek a tárgyak és installációk gyakran több darabból állnak, részeik elmozdíthatók, elforgathatók, vagyis valamilyen módon a kiindulástól eltérő formájúvá alakíthatók a használó kedve szerint. A kiindulási nézet általában hasonlít egy, a matematikában használt absztrakt, szabályos testre, amelyet könnyen átforgathatunk valamilyen más, organikus-geometrikus alakzatba. A művek befogadásában alapvető, interaktivitás következtében bensőséges kapcsolat alakulhat ki a formákkal, amelyek filozófiai tartalmakat hordozhatnak, így további gondolkodásra készítenek. Az interakcióban viszont nincs előírt szabály, korlát, jó vagy rossz megoldás. A testközeli manuális kapcsolat mellett, a modern technológiának köszönhetően – amelyet munkáimon rendszeresen alkalmazok – a mozgás automatizálható, gyakran távirányítással működtethető.

Alkotásaim, témájuknak, méretüknek, anyagválasztásuknak, és kontextusba helyezésüknek megfelelően, részét képezhetik különböző építészeti és művészeti projekteknek.